

Titel: To Taler ved Altergangen om Fredagen

Citation: "To Taler ved Altergangen om Fredagen", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K12*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2008 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-taf-txr-shoot-k2.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

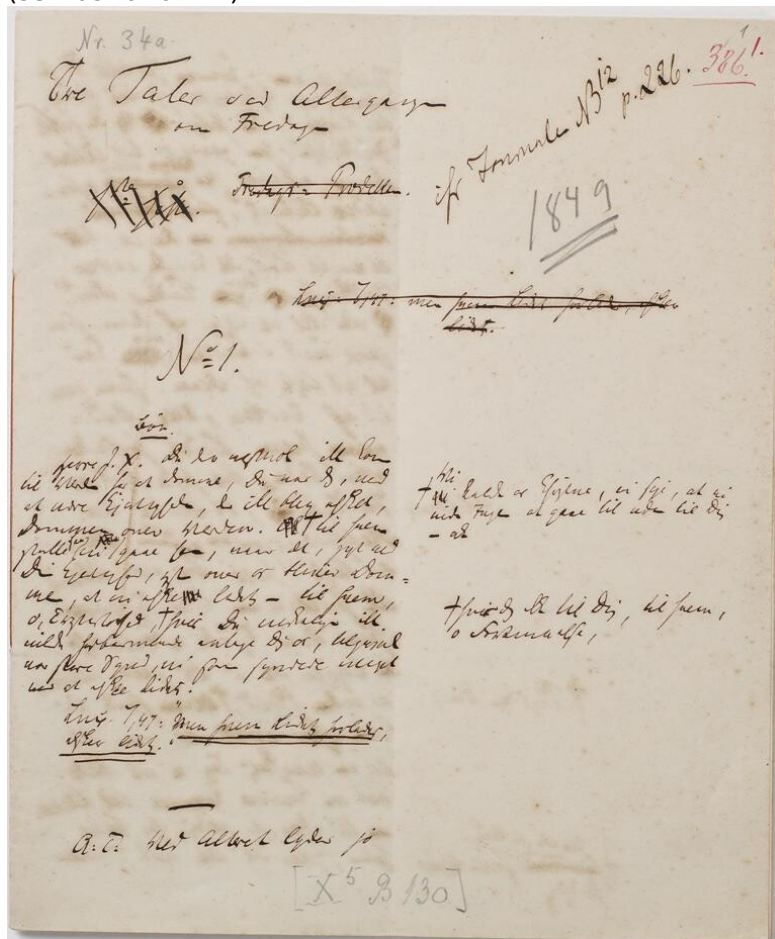
Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K12

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

2. Manuskriptbeskrivelse

Til TAF findes følgende manuskripter, alle i Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kgl. Bibliotek. Rækkefølgen afspejler kun tilnærmelsesvis tilblivelseskronologien, som vil blive udredt i afsnit 3.

- TAF 1 Kladde til TAF, fordelt på 2 sammenhæftninger, 5 dobbeltblade og 2 løse blade, i alt 40 blade.
- 1.1 Kladde til tale I (SKS 12, 283-292).
- 1.1.1 1 sammenhæftning på 6 dobbeltblade, i alt 12 blade i 4°. *Øverst på bl. [1r] findes titlen »Tre Taler ved Altergangen / om Fredagen« (se illustration 17).

17. Kladde til TAF, ms. 1.1, bl. [1r]

Herunder er først skrevet, men med blæk slettet sammenhæftningens nummer »1ste Hefte«, derefter »Fredags-Prædiken.« samt, forskudt mod højre og ud over marginalspalten, skriftstedet »Luc: 7, 47: men hvem Lidet forlades, elsker / lidet.« På skrå er i højre hjørne tilføjet »cfr Journalen NB¹² p. 226.« og herunder med blyant dateringen »1849«. Omtrent midt på siden skrevet i sidens hovedspalte står talens nummer, »N° 1.«, efterfulgt af overskriften »Bøn.« Under bønneteksten står overskriften »Luc: 7, 47: **Men hvem Lidet forlades, elsker lidet.**«, der er delvis dobbelt understreget og adskilt fra talens tekst med en skillestreg.

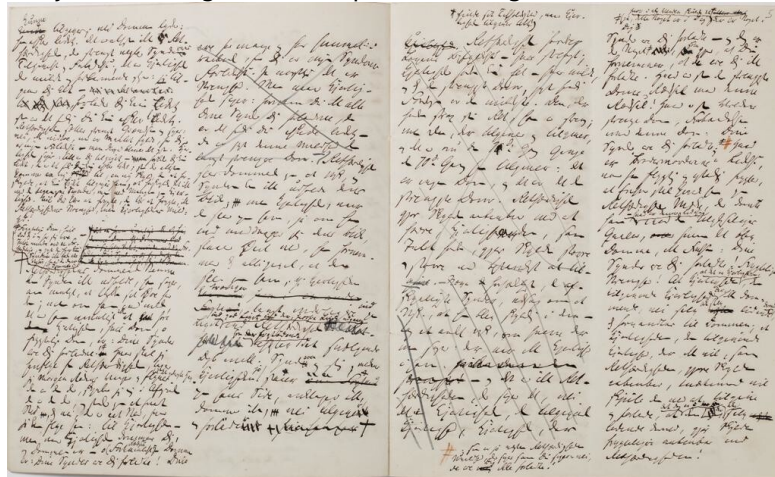
Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 171 x 207 mm.* Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser. Bl. [11v]-[12v] er ubeskrevet.

I marginen på både bl. [6v] og [11r] forekommer redigeringsbemærkningerne »Ny Udgang« indvist med dobbeltkors og skrevet med henholdsvis blyant og blæk.

Mange korrektioner; enkelte i form af sletning af hele linjer i hovedteksten (på bl. [2r] og [7r]) og en del i form af større tilføjelser i marginen, især på bl. [4v] og [5r] (se illustration 18).

18. Kladde til TAF, ms. 1.1, opslaget bl. [4v] og [5r]

På bl. [4r] er en margintilføjelse udvidet til sidefoden og indvist med et dobbeltkors skrevet med blyant. Fra bl. [4v] til bl. [5r] udfylder tilføjelserne marginalsalterne. Et længere afsnit i hovedteksten, fra nederst bl. [4r] til øverst bl. [4v], er overstreget med blyant. Det samme er hovedteksten på bl. [5r] samt størstedelen af hovedteksten på bl. [5v], som desuden er indrammet af blyantklammer. På bl. [2r] er et ord, på bl. [2v] to gange to ord og på bl. [4v] et ord og et indvisningstegn slettet med blyant. På bl. [4v] er en tankestreg tilføjet med blyant, og på bl. [7r] forekommer først en blæk- og så en blyantrettelse i samme ord. Desuden er på foden af bl. [5r] en tilføjelse til en margintilføjelse indvist med et dobbeltkors i rødkridt.

(Pap. X 5 B 130)

1.1

Kladde til tale II (SKS 12, 293-302).

1.2

1 sammenhæftning på 8 dobbeltblade, i alt 16 blade i 4°. På bl. [1r] står talens nummer, »N° 2.«, efterfulgt af overskriften »Bøn.« Under bønneteksten står overskriften »1ste Peter 4 IV, 7. 'Kjerlig-heden skal skjule Syndernes / Mangfoldighed.'«, der er delvis dobbelt understreget. Ingen paginering. Papir: blått koncept, groft. Mål: 169 x 209 mm. Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser. Nederste halvdel af bl. [11v] samt bl. [12]-[16] er ubeskrevet; af det udrevne bl. [15] findes kun en smal bladrest, og tilsvarende mangler den højre halvdel af bl. [16]. På bl. [1r] findes øverst til højre redigeringsbemærkningen »i Reenskriften bliver der et / reent Blad foran, hvorpaa / staaer: 1 Pet: 4, 7. IV, 7.«

Mange korrektioner. Adskillige linjer er slettet i hovedteksten (på bl. [2], [3v], [4r], [5r] og [9]), og der forekommer større tilføjelser i marginen (især på bl. [3v], [4r], [7r] og [8r]). Den ene streg i en dobbeltunderstregning af bibelcitaterne »Kjerlighed (Xsti Kjerlighed) // skjuler Syndernes Mangfoldighed« på bl. [2v]-[3r] er ophævet. På bl. [1r] er fire ord, på bl. [3r] tre ord og på bl. [4v] og [10r] to ord overstreget med blyant. På bl. [8v] og [9r] ophæves linjeskift med store krølleparenteser skrevet henholdsvis med blyant og med blæk. På bl. [9v] er 2 linjer overstreget med blyant.

(Pap. X 5 B 131)

1.2

Kladde til forordet (SKS 12, 281).

1.3

1 dobbeltblad i 4°. Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 171 × 202 mm.
Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smallere yderspalte tilføjelser. Bl. [2v] er ubeskrevet.
Forordet indledes på bl. [1r] med den dobbelt understregede overskrift »**Forord.**« og afsluttes på bl. [2r] med dateringen »i 1849.« Øverst til venstre på bl. [1r], skrevet på skrå, findes sætteranvisningen »For Sætteren: med mindste / Petit.«, og øverst til højre findes redigeringsbemærkningen »Dette er N° 3 af tre Noter; hvilken altsaa / gaaer ud der, ~~hvad bliver saa Titlen / bliver: 'tvende Noter',~~ hvad ogsaa / bemærkes paa Omslaget til Concep- / ten. ~~Noten N° 3 bliver at con / ferere med Dette, som er efter / Hukommelsen.~~« (Det sidste er overstreget med blyant).
Nogle korrektioner, bl.a. i form af marginaltilføjelser. På bl. [1v] påbegyndes med blyant en parentes, der fortsættes som klamme i marginen (både på bl. [1v] og [2r]) og afsluttes ved tekstens ophør nederst på bl. [2r].
(L-fort. + B-fort. 262; Pap. X 5 B 136)

1.3

Kladde til forordet.

1.4

1 dobbeltblad i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 169 × 202 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smallere yderspalte tilføjelser. Bl. [2v] er ubeskrevet.

Teksten indledes på bl. [1r] med den dobbelt understregede overskrift »**Forord.**« og afsluttes på bl. [2r] med dateringen »i 1849.« På bl. [1r] over overskriften findes bemærkningen »For Sætteren: med mindste/Petit.« skrevet på skrå.

Enkelte korrektioner, nogle i form af marginaltilføjelser. På bl. [1v] påbegyndes med blyant en parentes, der fortsættes som klamme i marginen på bl. [2r]. I marginen af den indklammede tekst ses både på bl. [1v] og [2r] et kryds, ligeledes skrevet med blyant.

(L-fort. + B-fort. 262; Pap. X 5 B 135)

1.4

Kladde til forordet.

1.5

1 dobbeltblad i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 169 × 202 mm.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smallere yderspalte tilføjelser. De nederste to tredjedele på bl. [2r] og hele bl. [2v] er ubeskrevet.

Teksten indledes på bl. [1r] med overskriften »**Forord.**«, der er dobbelt understreget, og afsluttes på bl. [2r] med SKs initialer samt den senere slettede datering »i 1849.« Øverst på bl. [1r] ud for overskriften findes bemærkningen »For Sætteren / mindst mulige Petit«.

Få korrektioner; dog begynder nederst på bl. [1r] en længere blyantrettelse, der strækker sig om på bl. [1v] og omfatter størstedelen af hovedteksten på siden.

(L-fort. + B-fort. 262; Pap. X 5 B 133)

Indlagt løst blad, indvist på bl. [1v] med blyantbemærkningen »cfr Hoslagte«:

Kladde til en del af forordet (SKS 12, 281,10-32).

1.5.1

1 løst blad i 4° med afrivningskant i venstre side.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 169 × 204 mm.

Ingen paginering.

Bladet er foldet på langs; en bred inderspalte rummer teksten, en smallere yderspalte tilføjelser. Bl. [1v] er ubeskrevet.

Enkelte korrektioner, herunder marginaltilføjelser. 2 linjer er overstreget med blyant.

(B-fort. 262; Pap. X 5 B 134)

1.5.1

1.5

Et notat.

1.6

1 løst blad i 4° med afrivningskant i højre side.

Ingen paginering. Bl. [1v] er ubeskrevet.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 169 × 202 mm.

På bl. [1r] foroven læses bemærkningen »De to Taler ved Altergangen udgives / Paa Bagsiden af Titelbladet staaer Aarstal: / 1849 Slutning. / Dedicationen fra Regnskabet bruges her. / Forord

bliver Noten N° 3.«

(Pap. X 5 B 132)

1.6

Omslag til mss. 1.1 og 1.2.

1.7

1 dobbeltblad i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 168 × 209 mm.

Bl. [1] er foldet på langs. Bl. [1v]-[2v] er ubeskrevet.

Centreret øverst på bl. [1r] er dateringen »1849« noteret med rødkridt.

1.7

Omslag til mss. 1.3-1.6.

1.8

1 dobbeltblad i 4°.

Ingen paginering. Bl. [1v]-[2v] er ubeskrevet.

Papir: blå koncept, groft. Mål: 174 × 217 mm.

Centreret midt på bl. [1r] er årstallet »1851« noteret med rødkridt.*

1.8

1

(L-fort. + B-fort. 262; B-fort. 386; KA, B pk. 46, læg 1; Pap. X 5 B 130-136)

2

Trykmanuskript til TAF, fordelt på 3 sammenhæftninger og 1 løst blad, i alt 25 blade. Det fremgår af sættermarkeringer, at renskriften har fungeret som trykmanuskript.*

2.1

Trykmanuskript til titelblad (SKS 12, 277), dedikation (SKS 12, 279) og forord (SKS 12, 281).

1 sammenhæftning på 2 dobbeltblade, i alt 4 blade i 4°.

Ingen paginering.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 167 × 204 mm. Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; en bred inderspalte rummer tekst, en smallere yderspalte tilføjelser. Bl. [2r] og [4v] er ubeskrevet.

Følgende påskrifter findes på sammenhæftningens forside (bl.

[1r]): øverst den endelige titel »To Taler ved Altergangen / om

Fredagen.«; nedenunder midt på siden følger forfatterangivelsen

»Af / S. Kierkegaard.«; derunder dateringen »**1851**« skrevet med

rødkridt og dobbelt understreget. På bl. [1v] står centreret under

midten dateringen »i Slutningen af 1849.« På bl. [2v] ses

dedikationen »En Ubenævnt, / hvis Navn engang vil nævnes //

helliges / med dette lille Skrift den / hele Forfatter-Virksomhed, /

hvad den var fra Begyn-/delsen.« Teksten indledes på bl. [3r] med

den dobbelt understregede underoverskrift »**Forord**.« og afsluttes

på bl. [4r] med dateringen »Kbhvn 1851.« samt SKs initialer. På bl.

[3r] til højre for overskriften findes bemærkningen »For Sætteren /

Med mindst mulige Petit.«

Få korrektioner. På bl. [3v] er to linjer overstreget med blyant, og

der er to mindre marginaltilføjelser.

2.1

Trykmanuskript til tale I (SKS 12, 283-292).

2.2

1 sammenhæftning på 5 dobbeltblade og 1 løst blad, i alt 11 blade

i 4°.

Fra bl. [1r] er bladene pagineret med blyant på rectosiderne, begyndende med »3«.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 171 × 207 mm. Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser. S. [4] er ubeskrevet.

På s. 3 ses deltitlen »I / Luc: VII, 47.«, hvor »I« er skrevet med blyant. Talen indledes på s. 5 med overskriften »Bøn.« Under bønneteksten står overskriften »Luc: VII, 47: **Men hvem Lidet for-/lades elsker lidet.**«, der er delvis dobbelt understreget. Få korrektioner; enkelte marginaltilføjelser. På s. 21 er adskillige linjer slettet med blyant. På s. [6] og 7 er et ord og på s. 11 tre ord slettet med blyant.

2.2

Trykmanuskript til tale II (SKS 12, 293-302).

2.3

1 sammenhæftning på 5 dobbeltblade, i alt 10 blade i 4°.

Bladene er pagineret med lige tal på rectosiderne, begyndende med »24« på bl. [1r]; s. 43 er også pagineret.

Papir: gulligt koncept, glat. Mål: 166 × 204 mm. Hæftetråd af rød silke.

Bladene er foldet på langs; den indre halvdel rummer teksten, den ydre halvdel tilføjelser. S. [25] er ubeskrevet.

På s. 24 ses deltitlen »II / 1 Peter IV, 7.« Talen indledes på s. 26 med overskriften »Bøn.« Under bønneteksten står overskriften »1 Peter IV, 7. **'Kjerligheden / skal skjule Syndernes Mang-/foldighed.'**«, der er delvis dobbelt understreget. Få korrektioner.

2.3

(KA, B pk. 46, læg 2; Pap. X 5 B 137)

2

Førstekorrektur til TAF.

3

8°. [1]⁸ 2⁸. \$2 signeret. 16 blade. Paginering [1-9], 10-19, [20-23], 24-32.

Arkfordeling, format, arksignaturer og paginering som førstetrykket. »To Taler ved Altergangen« er med SKs håndskrift indføjet på andet arks første højreside til venstre for primasignaturen (s. 17). (Se i øvrigt den bibliografiske beskrivelse ovenfor s. 330f.).

Papir: groft korrekturpapir, uregelmæssigt afskåret med forskellige mål mellem 129 × 204 mm for de mindste blade og 135 × 212 mm for de største.

En del korrektioner i Israel Levins hånd og enkelte i SKs hånd. Levins korrekturrettelser, der varierer i antal fra 2 til 21 pr. side, gælder især interpunktion, ortografi og udbedring af indlysende sætterfejl. Blandt SKs egne korrektioner består de væsentligste i ændringen af forordets datering og af stort H til lille h i »Han«, »Ham« og »Hans« i tale II. (Se nærmere beskrivelsen nedenfor s. 352-354.).

(KA, B pk. 46, læg 3; Pap. X 5 B 138)

3